

DIA INTERNACIONAL DEL JOC

Els alumnes de l'Oficina de Català parlen de quins jocs els agradaven més de petits

La baldufa, la xarranca, les cartes, les nines, la pilota, el parxís, el dòmino... Qui no hi ha jugat en la seva infantesa o encara hi juga de gran? Dissabte passat, 28 de maig, va ser el Dia Internacional del Joc, i a l'Oficina de Català ho vam aprofitar per parlar dels jocs a què jugàvem tots plegats de petits, per descobrir que la majoria són universals.

A tot arreu hi ha nines i ninots, pilotes, bicicletes, tricicles, cavallets de fusta o cotxes, i jocs de taula com el parxís, les dames o els escacs, i el dòmino i les cartes són presents en moltes cultures. Per això els alumnes dels diferents cursos de català van aprendre com es diuen aquests jocs en la nostra llengua i van compartir amb els companys qui nom tenen al seu lloc d'origen, aprofitant la Celebració del Dia Internacional del Joc.

DIFERENTS NOMS PER ALS MATEIXOS JOCS

Així doncs, vam descobrir que la xarranca s'anomena «el avió» a Veneçuela, «la rayuela» al Perú i Hondures, «el cielito» a Colòmbia, «la peregrina» al Salvador i «el mundo» en altres zones del Perú, i que el popular parxís es diu «el

Un grup d'alumnes jugant al Parauleja

ludo» al Perú i a Veneçuela, «el parqués» a Colòmbia, «el no te enojos» al Salvador i «los dados» a Hondures. També tenen denominacions variades les bales,

que a Espanya s'anomenen «las canicas», a l'Aragó «las chivas», al Perú «las bolitas», a Veneçuela «las metras», al Salvador «las chibolas», a Hondures «los maules» i al Senegal «les billas»... La baldufa en molts llocs de l'Amèrica Llatina, com el Salvador i Hondures, es diu «el trompo», i en molts altres llocs de parla castellana, com el Perú o l'estat espanyol, «la peonza». I el tres en ratlla a Mèxic es diu «el gato», a Veneçuela «la vieja» i al Senegal «le trois pions». I entre els jocs infantils de més èxit sempre hi ha hagut jugar a fet i amagar, que al Salvador s'anomena «el escondelero», al Senegal «se cacher» i al Perú, Veneçuela i altres llocs hispanòfons «el escondite».

ELS JOCS DE LA INFÀNCIA

Els alumnes de l'Oficina de Català van parlar també de quins altres jocs jugaven de petits, com el

Els alumnes de nivell bàsic van aprendre com es diuen els jocs tradicionals en català

Els alumnes de nivell elemental van explicar a quins jocs jugaven de petits

«baile del tomate» i la «botella bor-racha», a l'Amèrica Llatina. També de jocs de córrer, empaïtar i eliminar com el «balón prisionero» o «el fusilao» (semblants al mataconills o al joc de matar), «las eres», «la tula» o «las estatuas», o jocs inspirats en el beisbol, que és molt popular a Veneçuela, com «las chapitas», en què es juga amb una xapa de refresc i un tros de fusta com un pal d'escombra, o el mateix joc amb una pilota feta amb un mitjó, i variants sense bat de fusta en altres llocs del món com jugar a les xapes. Els aprenents de català també van explicar que de petits feien volar estels («la cometa»), sovint fabricats per ells, i jugaven a jocs semblants a les bitlles o la petanca, com el «yeimi» o «la herradura», a l'Amèrica Llatina, o a jocs de llançar una pilota enlaire i recollir fitxes, com «los yaces» o «la payana». I evidentment no hi podien faltar jocs com saltar a corda, anar en patins o en bici pel poble o el barri, o entremaliadures com jugar a picar timbres de les cases! ■

Si voleu descobrir l'oferta de jocs en català, teniu el web cpnl.cat/jocs/, on trobareu el catàleg de tots els jocs en català i botigues on els venen a tot Catalunya

Jocs lingüístics

Els idiomes serveixen per a moltes coses, també per divertir-se.

És el cas dels entreteniments lingüístics: mots encruats, endevinalles, Paraulògic, Scrabble...

Us atreviu a jugar?

ENDEVINALLA

*Volo sense ales,
et toco i no em veus,
parlo sense boca
i camino sense peus.*

Solució: *el vent*

Frases fetes

Relaciona les expressions següents amb el seu significat:

1- Jugar net	A - Facilitar o afavorir que algú aconseguixi el que vol
2- Fer el joc a algú	B - Actuar de manera poc honesta per aconseguir un objectiu determinat
3- Jugar-s'hi el coll	C - Fer servir fins a l'últim recurs per aconseguir alguna cosa
4- Fer tripijocs	D - Afavorir o ser útil per a alguna cosa
5- Jugar amb algú	E - Actuar de manera lleial, de bona fe
6- Donar joc	F - Estar molt segur d'alguna cosa
7- Jugar-la a algú	G - Comportar-se malament amb algú
8- Jugar-se la pell	H - Manejar algú com un vol, burlar-se'n

Solució:

1-E, 2-A, 3-F, 4-B, 5-H, 6-D, 7-G, 8-C